

'THANK YOU FOR YOUR SERVICE'

STICHTING VETERANEN TEXEL

Voorwoord

Veteranen onderling voelen een hechte band, maar buiten de eigen kring is er weinig affiniteit met deze mannen en vrouwen. We hebben er in Nederland niet zo veel mee, met defensie. Het belang ervan wordt niet altijd gezien. In ons land leven we al lange tijd zonder oorlog en uit een vorig jaar gehouden enquête komt naar voren, dat slechts 25 procent van de Nederlanders denkt dat hier ooit weer oorlog komt.¹ In de media wordt verder weinig aandacht besteed aan het nationaal belang dat met (vredes)missies wordt gediend. Positieve verhalen blijven onderbelicht. Het nieuws gaat vooral over hulpverlening aan veteranen met een Posttraumatisch stresssyndroom (PTSS). De Invictous Games en de landelijke Veteranendag zijn redelijk bekend, maar dit alles geeft geen goed beeld van wat veteranen voor ons land betekenen.

Er is zoveel meer te vertellen over de veteranen en over hun inzet voor de samenleving. Wanneer actief dienenden worden uitgezonden naar oorlogsgebied of op vredesmissie, blijft een oorlogsdreiging ver van ons veilige bed. Zonder het werk van Nederlandse militairen zou ons dagelijks leven er heel anders uit kunnen zien. Dit besef groeit wellicht door de gebeurtenissen in Oekraïne, maar verder blijft het werk van de veteraan onder de radar in de Nederlandse samenleving. Dit in tegenstelling tot andere landen zoals Engeland, Amerika en Cuba waar veteranen op handen worden gedragen en er veel waardering wordt uitgesproken. 'Thank you for your service,' is in Amerika een welgemeend dankjewel aan 'the armed forces'. Waar zij komen, worden veteranen met respect behandeld, als ware het ereburgers.

Dat willen wij in Nederland ook, te beginnen met Texel. We willen erkenning en waardering voor militairen en oudgedienden. We willen verhalen laten horen over de belevenissen van veteranen. Zodat mensen meer kennis krijgen over hun inzet, ervaringen en competenties. We willen bijvoorbeeld vertellen over het Veteranen Search Team dat geweldig werk doet voor de Nederlandse politie. En we willen meer besef van het belang van defensie voor ons land.

In 2022 ontving de Texelse veteranen een kleine donatie om de bekendheid met veteranen in de Texelse samenleving te vergroten. Om verhalen op gang te brengen, hebben we de donatie gebruikt voor de ontwikkeling van een eigen veteranenbier met de bijzondere naam 'Grombaard'. Grombaard is een oudhollands woord voor veteraan. Deze betiteling roept vragen op en daarmee willen we de nieuwsgierigheid naar de veteraan aanmoedigen. Met een glas Grombaard kunnen we tot goede gesprekken komen met elkaar. Zoals de brouwer van het bier aangeeft 'Gebrouwen uit respect opdat we niet vergeten en de vrijheid vieren. Grombaard, vrienden voor het leven.'

Martin van Daalen

Veteraan diverse missies

Texel, januari 2023

¹ Pepijn van der Gulden, '44 procent denkt dat Nederland nooit meer oorlog meemaakt', 22 juni 2022, quest.nl

1. Aanleiding

In 2012 is de Veteranenwet van kracht geworden en in 2014 het Veteranenbesluit. De Veteranenwet beschrijft onder meer plichten van de overheid, lokale overheden (gemeenten) inbegrepen, met betrekking tot erkenning, waardering en de bijzondere zorgplicht van de overheid voor veteranen. De Nationale Ombudsman heeft de wettelijke taak erop toe te zien dat de overheid uitvoering geeft aan deze wet en is tevens benoemd tot Veteranenombudsman.

Deze heeft geconstateerd dat gemeenten dikwijls onbekend zijn met de Veteranenwet. Of een gemeente hier invulling aan geeft, is vaak afhankelijk van een burgemeester of wethouder en of die zelf veteraan is of veteranen in zijn directe omgeving kent, zo schrijft de Veteranenombudsman.² Verder is het voor gemeenten vaak onduidelijk wat van hen verwacht wordt, wat erkenning en waardering voor de veteraan precies inhoudt en hoe dit in de praktijk vorm kan worden gegeven. Daarom heeft de Veteranenombudsman in december 2022 aangekondigd een onderzoek te starten naar de taak en verantwoordelijkheden van gemeenten.³

Maar niet alle gemeenten zitten stil. Zo heeft een beleidsmedewerkster van de gemeente Schagen in 2022 onder meer de Texelse veteranenvereniging uitgenodigd om samen met andere lokale veteranenverenigingen in de Noordkop in gesprek te gaan. Een eerste opening om met elkaar aan de slag te gaan met de uitvoering van de Veteranenwet. De ontwikkelingen vanuit Schagen en vanuit de Veteranenombudsman hebben de twee Texelse initiatiefnemers voor veteranencafés geïnspireerd om te komen tot dit visiedocument. Onze doelstellingen: positieve aandacht, verbetering van de beeldvorming en oprechte, welgemeende waardering van de Nederlandse samenleving voor de veteraan.

Met dit document willen we richting geven aan een samenwerking met de gemeenten Texel en Schagen en andere maatschappelijke organisaties. Ook Texelse ondernemers zullen nadrukkelijk worden betrokken. Ondernemers richten zich immers eveneens op de samenleving. Hier liggen mogelijkheden om de bekendheid met veteranen te vergroten door aan te haken aan producten en evenementen. Ook kunnen ondernemers op een andere manier blijf geven van hun waardering. Zo staat de Tesselaar Familiebrouwerij 0,33 cent per liter verkocht veteranenbier af aan veteranenprojecten.

In de volgende paragraaf zal eerst worden ingegaan op de veteraan. Wie en wat is die veteraan? Verder wordt de Veteranenwet als basis voor proactief en preventief veteranenbeleid nader beschouwd. De wet belegt deze taak bij de overheid, wat betekent dit voor gemeenten? Welke rol zien wij voor gemeente Texel en andere Texelse partijen? In hoeverre kunnen we in de regio met elkaar optrekken?

Samen komen we verder!

² Zie www.nationaleombudsman.nl 13 december 2022 "Veteranen tussen wal en schip."

³ Zie www.nationaleombudsman.nl 13 december 2022 "Veteranen tussen wal en schip."

2. De veteraan en de Veteranenwet

Als we willen dat mensen trots zijn op veteranen, moeten veteranen eerst trots zijn op zichzelf! In Nederland wonen ruim 105.000 veteranen.⁴ Een veteraan is een (voormalig) militair die onder oorlogsomstandigheden heeft gediend en/of voor één of meerdere vredesoperaties naar het buitenland uitgezonden is geweest.⁵ Tijdens het Eerste Kamer debat bij de invoering van de Veteranenwet 2014 vroeg een kamerlid om meer toelichting. “Wat is een veteraan?”, vroeg zij. “Ik stelde mij als kind altijd een oudere man voor, omhangen met medailles en vol verhalen over de krijgsgeschiedenis die zijn leven blijvend heeft gemarkeerd.”⁶ Terecht dat zij dit opmerkt want dit is vaak het onbewuste beeld dat Nederlanders hebben van de veteraan. De cijfers zeggen anders: 22% is ouder dan 65, dus maar liefst 78% is jonger. 5% is vrouw.⁷

Het uitgebreide antwoord op de vraag van het kamerlid luidde als volgt:

“In Nederland is een veteraan een voormalige militair of een voormalig gemilitariseerde burger met de Nederlandse nationaliteit die het Koninkrijk heeft gediend onder oorlogsomstandigheden of tijdens vredesoperaties. Het zijn niet alleen ouderen uit de Tweede Wereldoorlog, Nederlands-Indië, Korea of Libanon. Het zijn ook veel jonge mannen en vrouwen, uit alle rangen en standen en etnische achtergronden van de Nederlandse samenleving. Zij zijn teruggekeerd uit Bosnië, Irak, Afghanistan, en pronken lang niet allemaal met medailles. Landen gaan verschillend met hun veteranen om. In het Rusland van na de Tweede Wereldoorlog bezochten pasgetrouwde stelletjes op hun huwelijksdag een militaire begraafplaats om de veteranen te eren. In Frankrijk krijgen veteranen een voorrangsplek in het openbaar vervoer. Andere landen gaan low profile met hun uitgezondenen om. Het Duitsland van na de Tweede Wereldoorlog, met zijn pacifistische traditie, doet het zonder enig publiek vertoon. Landen met een levendige veteranencultuur als Amerika, Engeland en Frankrijk kennen een luide patriottistische traditie met een krijgsmacht die er door de eeuwen heen op uitrok om nationale of koloniale oorlogen te bevechten. President Obama spreekt rechtstreeks tot de Amerikaanse ziel als hij zijn militairen in Afghanistan oproept "Freedom and justice" te verdedigen "because that is who we are". In zijn boek "Te wapen" wijst Mient-Jan Faber erop dat Nederland zo'n soort nationale mythe niet heeft. Wij zijn nuchterder... Onze militairen worden in een abstracter internationaal verband op missie gezonden naar een strijd in andere delen van de wereld die niet als "de onze" wordt beleefd. De mensen die van die missies terugkomen, komen als uit andermans werkelijkheid gelopen. Is het misschien daarom dat wij in Nederland lang geen goede veteranenzorg en cultuur van erkenning hebben gekend?”⁸

Alle fracties, van VVD en CDA tot Groen Links en Partij voor de Dieren schaarden zich achter de Veteranenwet.

Groen Links: *“Mijn fractie is verheugd dat Nederland met de invoering van de Veteranenwet een volwaardig veteranenbeleid krijgt... De overheid krijgt de wettelijke taak de erkenning van veteranen te bevorderen.”*

⁴ Nationale Ombudsman Jaarrapport 2021 ‘De burger kan niet wachten’.

⁵ Defensiepersoneel, www.rijksoverheid.nl.

⁶ Behandeling Veteranenwet 27 oktober 2011, paragraaf 16-3-8, www.eerstekamer.nl.

⁷ Kernegegevens veteranen 2016, Veteranen, onze missie, Veteraneninstituut.

⁸ Behandeling Veteranenwet 27 oktober 2011, paragraaf 16-3-8, www.eerstekamer.nl.

PvdA: "De PvdA-fractie vindt dat de Veteranenwet ook als voorbeeld zou kunnen dienen voor andere beroepsgroepen die in de uitvoering van hun werk worden geconfronteerd met levensgevaar, doodsb bedreigingen en andere omstandigheden die kunnen leiden tot het ontwikkelen van PTSS of andere klachten met uitval tot gevolg. Ik sluit af met een prachtig citaat uit Checkpoint, van Aad de Leeuw, 82 jaar, die drie uitzendingen achter de rug heeft. Hij vindt het belangrijk zich nog actief in te zetten voor veteranen. Hij zegt: "Dat heeft deels te maken met onze ontvangst na Indië. Er was niets geregeld voor ons. Toen wij in de haven van Rotterdam aankwamen, werden we voor moordenaars uitgemaakt. Ik had geen vlieg kwaad gedaan. Dat viel me zo tegen. Omdat er toen niets voor ons was, wil ik me nu voor de veteranen inzetten". Daar sluit de PvdA zich graag bij aan."⁹

D66: "Decennialang heeft de Nederlandse overheid onvoldoende aandacht gehad voor zorg en nazorg aan militairen. Mijn fractievoorzitter heeft eens het voorbeeld van zijn vader gegeven. Zestig jaar geleden kwam hij van de boot. Op de kade kreeg hij een sinaasappel en een buskaartje. Dat was het. Sindsdien is er veel veranderd... In 2003 werd het Veteraneninstituut opgericht. Het kabinet-Balkenende II heeft in 2005 een belangrijke stap gezet met de Veteranennota. De inspanningen voor militairen, oud-militairen, diensslachtoffers en aanverwanten zijn de laatste jaren dus wel verbeterd, maar we zijn er helaas nog niet."¹⁰

De reacties van deze Kamerleden zijn veelzeggend. Duidelijk is dat de ontvangst die veteranen bij thuiskomst in Nederland ten deel valt, niet heel warm is. Wij zijn helemaal niet bezig met veteranen die ergens ver weg voor Nederland een strijd uitvechten of de vrede bewaken. Zoals in de Eerste Kamer zo treffend verwoord: 'De mensen die van die missies terugkomen, komen als uit andermans werkelijkheid gelopen.'¹¹ Het besef dat de inzet van militairen onze vrede en veiligheid dient, is er nauwelijks. Veteranen worden door ons niet als helden gezien. Onze nuchtere aard speelt ons parten, maar ook de onbekendheid met de wereld van de veteraan beïnvloedt ons beeld.

3. Doel van de veteranenwet en rol gemeenten

De in het wetsvoorstel voorgestelde regelingen hebben ten doel het veteranenbeleid te stroomlijnen. Er moet één loket voor veteranen en hun relaties komen en een proactief veteranenbeleid met een preventief karakter.

Met de gedachte 'voorkomen is beter dan genezen', verankert het wetsvoorstel veel: de erkenning en de waardering voor veteranen, de zorgplicht voor, tijdens en na de inzet, de bijzondere zorgplicht voor veteranen, het veteranenregistratiesysteem, het bevorderen van wetenschappelijk onderzoek naar aandoeningen, de veteranenombudsman, de re-integratie, de bijzondere inkomensvoorziening en de zorgcoördinator.¹²

De belangrijkste plichten voortvloeiend uit de Veteranenwet:

1. Het beleid van de overheid moet zich richten op het bevorderen van de erkenning en waardering van Veteranen
2. Voorafgaand aan de uitzending moet goede informatie gegeven worden, onder meer over mogelijke gezondheidsproblemen en over het zorgaanbod
3. Veteranen moeten kunnen rekenen op goede nazorg.

⁹ Behandeling Veteranenwet 27 oktober 2011, paragraaf 16-3-4, www.eerstekamer.nl.

¹⁰ Behandeling Veteranenwet 27 oktober 2011, paragraaf 16-3-4, www.eerstekamer.nl.

¹¹ Behandeling Veteranenwet 27 oktober 2011, paragraaf 16-3-8, www.eerstekamer.nl.

¹² Behandeling Veteranenwet 27 oktober 2011, paragraaf 16-3-6, www.eerstekamer.nl

De Veteranenombudsman ziet nadrukkelijk een rol voor de lokale overheid bij de uitvoering van de Veteranenwet. In het jaarverslag van 2021 wordt benadrukt dat in praktisch iedere gemeente veteranen wonen en dat alle gemeenten met deze groep te maken kan krijgen. Geconstateerd wordt dat het voor gemeenten nog niet duidelijk is hoe zij erkenning, waardering en de bijzondere zorgplicht naar veteranen moeten vormgeven.¹³

De bijzondere zorgplicht is niet slechts een juridisch begrip. Het houdt in dat van gemeenten verwacht mag worden dat zij aandacht hebben voor zaken waar veteranen mee te maken hebben. Gemeenten worden geacht hierin actief en preventief te opereren. Als voorbeeld noemt de Veteranenombudsman het treffen van voorzieningen zoals veteranen inloophuizen, inkomensvoorzieningen en bijzondere aandacht voor de partner en kinderen.¹⁴

Sommige gemeenten zijn inmiddels in actie gekomen. Zo heeft De Wolden een online vragenlijst opgezet voor de ca 120 veteranen in de gemeente om de behoeften van veteranen te peilen. Dit naar aanleiding van een gesprek met veteranen die aangaven dat er binnen de gemeente De Wolden maar weinig binding bestaat met veteranen.¹⁵ In de gemeente St. Michielsgestel ontvangen veteranen in 2022 en 2023 een jaarlijkse subsidie van EUR 4.000 voor het organiseren van activiteiten voor veteranen.¹⁶ In december 2022 is in Stadskanaal een veteranenmonument onthuld.¹⁷ Drentse veteranen krijgen mogelijk een eigen munt op initiatief van de provincie.¹⁸ Meerdere gemeenten waaronder Schagen en Den Helder hebben een lokale veteranendag. Verder zijn er inloophuizen waar veteranen elkaar kunnen ontmoeten. Sommige gemeenten hebben een veteranenloket om de hulpvraag van veteranen te inventariseren en de veteraan zo nodig in contact te brengen met een zorgcoördinator. De VNG is gekomen met een folder voor gemeenten over de bijzondere zorgplicht voor veteranen.

De Texelse Veteranenorganisatie wil geïnspireerd door deze voorbeelden met de gemeente Texel in gesprek over de uitvoering van de Veteranenwet.

¹³ Jaarverslag 2021 van de Nationale Ombudsman, 'De burger kan niet wachten', H 3, Het werk van de veteranenombudsman, pag. 49.

¹⁴ Reinier van Zutphen, 'Bijzondere zorgplicht voor veteranen niet slechts juridisch begrip', 18 juni 2020, nationaleombudsman.nl

¹⁵ Zie www.dewolden.nl/vragenlijst-veteranen.

¹⁶ Brabants Dagblad, 'Stichting Veteranen krijgt mooie subsidie', 15.12.2022.

¹⁷ RTV Westerwolde, 'Veteranenmonument onthuld tijdens lokale Veteranendag in Stadskanaal, 3.12.2022.

¹⁸ Dagblad van het Noorden, 'Drentse veteranen krijgen mogelijk eigen munt', 6.12.2022.

4. De gemeente Texel

De gemeente Texel is met 13.500 inwoners een kleine gemeente maar heeft naar verhouding redelijk veel veteranen. Dit valt te verklaren uit de aanwezigheid van de Joost Dourleinkazerne op de Mok en de nabijheid van marinestad Den Helder. Ook woont op Texel een aanzienlijk aantal Libanon veteranen. De gemeente Texel heeft geen veteranenbeleid of een veteranenloket. Op initiatief van veteranen Martin van Daalen en Hans Bergamin is in 2017 een gesprek gevoerd met de gemeente Texel over de mogelijke oprichting van een veteranenorganisatie. Deze is vervolgens onder de vlag van het 4/5 mei comité gestart waarbij de volgende (mogelijke) missiepunten zijn geformuleerd:

- Optreden als belangenbehartiger van alle op Texel wonende veteranen van verschillende strijdtonelen en vredesmissies
- De maatschappelijke erkenning, herkenning en waardering van alle op Texel wonende veteranen te bevorderen
- He bevorderen van de onderlinge contacten tussen op Texel wonende veteranen en oud-militairen en het organiseren van bijeenkomsten danwel reünies
- Het bijwonen van officiële plechtigheden en herdenkingen
- Waar nodig, veteranen met uitzending gerelateerd klachten door kunnen verwijzen naar deskundige zorginstanties
- Het onderhouden van contacten met overheden, veteraneninstanties en vrijwilligers
- Het werven van fondsen, giften en donaties om de continuïteit van de organisatie te waarborgen
- Een 'thuis' bieden aan alle Texelse veteranen en hun partners, maar in het bijzonder aan Texelse veteranen die geestelijk en/of lichamelijk letsel hebben opgelopen in missiegebieden waarnaar zij uitgezonden zijn geweest
- Voorlichting geven aan derden om meer waardering te kweken voor de veteranen.

De vereniging is gestart met het organiseren van veteranencafé 's, vier á 5 keer per jaar. Hier treffen veteranen elkaar en wordt een programma aangeboden. Het programma wordt opgesteld en uitgevoerd door de twee bovengenoemde initiatiefnemers. Regelmatig is er een spreker uit eigen gelederen of een spreker van buiten met een raakvlak naar veteranen. Voor de veteranencafé 's wordt gebruik gemaakt van de kantine van het gemeentehuis. Vanwege de privacywetgeving (AVG) verstuurt de gemeente op verzoek de uitnodigingen via haar adressenbestand van het Veteraneninstituut. De opkomst is gemiddeld rond de 20 mensen. Een deel van de veteranen werkt, waardoor het voor hen niet altijd mogelijk is aanwezig te zijn. Wel geeft deze groep aan, dat zij graag hadden willen komen vanwege het aansprekende programma. Ook het contact met andere veteranen is een belangrijke reden voor bezoek aan het Veteranencafé. Met deze activiteit wordt in een breed gevoelde behoefte voorzien. Een behoefte die na Corona groter lijkt te zijn geworden.

5. Verdere ontwikkeling van de Texelse veteranenvereniging

In 2022 nam wethouder Hennie Huisman afscheid van de politiek en vroeg als afscheidscadeau een bijdrage voor de veteranen. Hiermee kregen de oorspronkelijke initiatiefnemers van de veteranenvereniging voor het eerst een geldbedrag in handen, welke zij konden besteden aan de doelstellingen van de vereniging. Besloten werd om een Texelse bierondernemer te vragen een eigen veteranenbier te produceren. Tesselaar Familiebrouwerij voelde zich vereerd om iets te kunnen doen 'voor onze vrijheidsstrijders'. Dit resulteerde in een aantal succesjes.

Ten eerste is Tesselaar Familiebrouwerij de eerste ondernemer die een bijdrage levert aan onze doelstelling om binnen de Texelse samenleving en daarbuiten meer zichtbaarheid voor veteranen te genereren. Grombaard wordt landelijk verkocht en lokale veteranenverenigingen zijn benaderd om het verhaal van Grombaard te vertellen. De reacties zijn positief. Het bier fungeert als een kapstok voor gesprekken met anderen (niet-veteranen). Daarbij is dit bedrijf ook de eerste sponsor van veteranen. Van elke liter bier wordt 0,33 cent geschonken aan landelijke veteraneninitiatieven.

De eerste club die EUR 1.000 ontving was het Veteranen Search Team (VST).¹⁹ Het VST bestaat voor tenminste 85% uit veteranen en is landelijk actief bij vermissingszaken, onder leiding van de politie. Ook een aantal Texelse veteranen is als vrijwilliger hierbij aangesloten. Rondom de lancering van Grombaard werd een programma gemaakt, waaronder de uitreiking van de cheque aan het VST. Dit alles vond plaats in de Texelse bioscoop. De zaal (150 zitplaatsen) was gevuld met veteranen en met belangstellende niet-veteranen. Eindelijk werd er een brug geslagen tussen veteranen en de Texelse samenleving en was er positieve aandacht en oprechte, welgemeende waardering van de Nederlandse samenleving voor de veteraan.

Een eerste succes dus in de uitstraling naar buiten maar intern gebeurde er ook iets. Om de Texelse veteranen te betrekken bij de smaak van het bier werd er een proeverij georganiseerd in het proeflokaal van de brouwerij. De opkomst was met 35 man en vrouw boven verwachting en de gezellige, knusse uitstraling van een bruin café bleek beter te bevallen dan de toch wat kalere ruimte in het gemeentehuis. Daarom is het daaropvolgende veteranencafé georganiseerd in de bar van de schietclub die eveneens in deze sfeer voorziet. Eten en drinken werden deels betaald vanuit het verkregen budgetje van de wethouder en deels gesponsord door een ondernemer/veteraan.

De lering die we als veteranenvereniging hieruit getrokken hebben, is dat het voorhanden hebben van een budget andere en meer mogelijkheden biedt om de sociale contacten tussen veteranen te bevorderen. We kunnen daarmee zelf de ontmoetingsplek bepalen en daarin afwisselen. We kunnen andersoortige activiteiten organiseren en we kunnen op andere tijdstippen activiteiten organiseren. Bijvoorbeeld in het weekend zodat werkende veteranen en ook gezinsleden meer betrokken kunnen worden. We willen onze activiteiten uitbreiden en presenteren daarom in dit meerjarenplan onze missie, visie en uitvoeringsagenda.

6. Missie en visie

Onze missie

Wij stimuleren de maatschappelijke waardering voor de inzet van veteranen. Veteranen zijn hedendaagse Nederlandse helden. Het zijn de mannen en vrouwen van dik hout, zoals we die in vroeger eeuwen ook altijd gehad hebben in ons land. Denk aan Michiel Adriaanszoon de Ruyter en andere zeehelden. De strijders en ontdekkingsreizigers van weleer zijn vandaag de dag de mannen en vrouwen die onze vrede en veiligheid bevechten in een wereld die ver ligt van de onze. Veteranen verdienen hiervoor erkenning en waardering. De veteraan staat bij ons centraal.

Onze visie

We streven naar een samenleving waarin de veteraan gezien wordt. Wij willen positieve aandacht en oprechte, welgemeende waardering van de Nederlandse samenleving voor de veteraan. Wij missen de 'Thank you for your service' mentaliteit in Nederland. Onze visie is een Nederland dat veteranen behandelt als ware het ereburgers. Niet op overdreven wijze want ook wij zijn nuchtere Hollanders, maar op een manier passend bij de Nederlandse cultuur. Om ons doel te bereiken, hebben we drie pijlers geformuleerd.

¹⁹ Zie www.veteranensearchteam.nl.

1. De veteraan centraal

De Veteranenvereniging Texel is een laagdrempelige organisatie voor Texelse veteranen. De veteraan staat centraal in de breedste zin van het woord. Wij kennen deze Texelaars persoonlijk en investeren in een goede relatie met en tussen veteranen. We weten elkaar te vinden en bieden hulp bij het oplossen van vraagstukken. Dat gaat over en weer, veteranen zijn er voor elkaar. Ontmoeting en contact zijn sleutelwoorden.

2. Vertel het voort

Deze pijler betreft het verspreiden van kennis over vrede en veiligheid en de rol van de veteraan. Veteranen zijn onderdeel van een samenleving die vaak geen idee heeft van de invloed die missies hebben op de samenleving. Ook al is het voor Nederland de langste periode zonder oorlog, in de rest van de wereld woedt altijd wel ergens een strijd of (sluimerend) conflict. Hoe anders zou onze samenleving eruit zien zonder mensen die de oorlog weg houden van hier? Het besef dat vrijheid niet vanzelfsprekend is, wordt uitgesproken bij herdenkingen maar niet gevoeld in de maatschappij. Het is belangrijk om de geschiedenis door te geven, verhalen te vertellen en kennis te delen. Om te beginnen in het onderwijs, want er zijn al lesprogramma's die gericht kunnen worden ingezet. Maar voorlichting en educatie moet ook worden georganiseerd voor volwassenen.

3. Van onzichtbaar naar elkaar leren kennen

Als mensen niet veel zien en horen over veteranen en er weinig bekend is, kun je niet verwachten dat er erkenning en waardering voor hen is. Wie zijn die mensen immers? We moeten veteranen zichtbaar maken in de samenleving. Veteranendagen dragen niet bij aan deze pijler (wel aan pijler 1), want deze zijn intern gericht. Onder de derde pijler vallen andersoortige activiteiten. Activiteiten die erop gericht zijn de veteranen in het dagelijks leven nadrukkelijker te zien en te ontvangen. Dat doen we samen met maatschappelijke instellingen en ondernemers.

7. Uitvoeringsagenda

Om uitvoering te geven aan onze visie hebben wij per pijler een niet limitatieve lijst van activiteiten gemaakt. De lijst is dynamisch. Onderstaand de activiteiten die we in ieder geval de komende jaren willen uitvoeren. Per activiteit zal de financiering worden uitgewerkt. Daarna zullen wij verschillende partijen benaderen voor een bijdrage.

Pijler 1 De veteraan centraal

Activiteiten:

- veteranencafé 's op locatie organiseren
- 4 mei herdenken met kranslegging door veteranen en nazit
- Veteranenspeurtocht(en) voor veteranen en hun naasten
- de Sunset March in Nijmegen lopen
- de Landelijke veteranendag bezoeken
- in december de lichtjes op de geallieerde begraafplaats in Den Burg ontsteken
- een bijdrage leveren aan het onderhoud van oorlogsmonumenten op Texel zoals de zwerfkeien en het Lancaster monument
- een Texelse challenge coin als teken van verbondenheid uitreiken aan de Texelse veteranen
- de haalbaarheid onderzoeken van een veteranen inloophuis dat open staat voor veteranen maar ook voor brandweerlieden, ambulancepersoneel en (ex)politie.

Pijler 2 Vertel het voort

- introduceren “Veteraan in de klas” op de Texelse OSG
- aandacht voor de uitvaart van Texelse veteranen en respect betuigen aan nabestaanden
- Mogelijk in navolging van de Amerikaanse ‘freedomwalk’ een vrijheidsloop organiseren, bijvoorbeeld door aan te haken bij de Avondvierdaagse
- voorlichting over aansprekende initiatieven van veteranen zoals het Veteranen Search Team en de Veteranen motorrijders die zich inzetten voor het goede doel
- ambassadeurs inzetten om het verhaal over vrede, vrijheid, veteraan te verspreiden
- lezingen organiseren
- Aan de slag met een publiekscampagne. Zo wordt op de boot naar Texel de Texelaars welkom thuis geheten. Het zou aandacht trekken als we voor veteranen iets vergelijkbaars doen door op speciale dagen de militairen van de Joost Dourleinkazerne en de veteranen te bedanken voor hun bijdrage aan vrede & veiligheid.
- Een vetX (variant op tedX) organiseren
- Een kort filmpje maken voor pr-doeleinden
- Een veteranenspeurtocht organiseren voor Texelse toeristen en inwoners

Pijler 3 Van onzichtbaar naar elkaar leren kennen

- We willen van Texel een veteranenvriendelijke gemeente maken. Dit doen we onder meer door met ondernemers en maatschappelijke instellingen in gesprek te gaan en door aan te haken op evenementen waar gelegenheid is om veteranen op de voorgrond te zetten. Ons doel daarbij is bewustwording m.b.t. het werk van veteranen te creëren door veteranen. Een voorbeeld van zo’n evenement is de première van de film *In de Vuurlinie* over het leven van Marco Kroon in Cinema Texel, najaar 2023. Een ander idee is het laten telen van een veteranentulp. Ter bevordering van de zichtbaarheid reiken we aan ondernemers en instellingen die zich als ambassadeur committeren een veteranenschildje uit. Ook bij bestaande, reguliere evenementen willen we daar waar mogelijk een podium vragen voor onze veteranen en meehelpen om dit te organiseren. Bijvoorbeeld bij de Rede van Texel.
- We streven naar de oprichting van een veteranen monument op Texel. Geïnspireerd door het monument in Hoorn denken we aan de vorm van een plek waar mensen kunnen zitten en rondlopen. Het monument is voorzien van informatiedragers met het doel feiten en verhalen over te brengen en gesprekken op gang te brengen. Op Texel willen we dat deze plek mensen ook beschermt tegen weerselementen. Dit heeft zowel een praktische als een symbolische waarde.

Veteranen hebben een bijzondere positie in de maatschappij. Wij richten ons op erkenning en waardering vanuit de samenleving. Dat willen we doen in samenwerking met de gemeente die hierin een wettelijke taak heeft én met alle Texelaars die onze veteranen een warm hart toedragen. Zodat het heel normaal wordt om te zeggen ‘*Thank you for your service!*’